

EXPUNERE DE MOTIVE

Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002

Secțiunea 1 – Titlul proiectului de act normativ:

„Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002”

Secțiunea 2 – Contextul elaborării proiectului de act normativ

Motivele și obiectivele propunerii

La nivel mondial, depresia a fost recunoscută ca fiind una din problemele majore de sănătate publică, care este de două ori mai frecventă la femeile aflate la vârsta fertilă – depresia post-partum.

Rata de prevalență a depresiei post-partum este cuprinsă între 10-17% în rândul mamelor, cu rate mai mari în rândul populației cu venituri reduse și a imigranților.

Depresia postnatală (post-partum) este o condiție medicală cu potențial sever care poate surveni în timpul nașterii sau în decursul unui an de la nașterea copilului.

De cele mai multe ori depresia post-partum nu este diagnosticată, prin urmare nu este tratată. Fără evaluare de către specialiști și fără tratament, această afecțiune poate avea o evoluție lungă și cu efecte dăunătoare atât pentru mamă, bebeluș și întreaga familie.

Tristețea profundă și schimbările de dispoziție, plânsul excesiv, dificultatea de a crea o legătură cu bebelușul, izolarea față de familie și prieteni, pierderea apetitului sau mâncatul excesiv, insomnia sau somnul exagerat, iritabilitatea și furia, teama că nu ești o mamă bună, lipsa speranței, sentimentele de inutilitate, rușine și frică, gânduri legate de a-ți face rău ție și copilului, gânduri repetate legate de moarte sau sinucidere pot fi simptome ale depresiei postnatale, care afectează mama și bebelușul.

Potrivit studiilor, copiii ai căror mame suferă de depresie post-partum au tendința să prezinte întârzieri în dezvoltarea abilităților mentale și de comportament.

În cazul a 0,1-0,2% din femeile post-partum, depresia se manifestă cu simptome psihotice: agitație, vinovăție, interes excesiv și teamă exagerată persistentă privind viața bebelușului sau respingerea acestuia, risc de suicid și/sau infanticid.

Din cauza creșterii ratei de suicid prin depresie, această tulburare psihică a devenit una dintre cele mai studiate condiții psihiatrice.

În România nu există un sistem național de sprijin pentru mame, așa cum au alte țări precum Franța, Elveția, Finlanda, Marea Britanie sau Canada.

Aceste țări au venit în sprijinul nevoilor fizice, emoționale și informaționale ale mamelor după naștere și au construit sisteme naționale de sprijin pentru gravide și tinere mame. Pe durata sarcinii și după naștere, acestea sunt informate și puse în contact cu alte mame care locuiesc în aceeași zonă, sunt vizitate la domiciliu de medici de familie, moașe și psihologi care le învață ce au nevoie să știe, sunt ajutate în alăptare și urmărite pentru a se asigura că starea lor emoțională este susținută.

În România, aceste nevoi ale mamelor nu sunt sprijinite. Ignorarea lor duce la neglijarea bebelușilor, la alienare socială, la depresii majore, la mortalitate infantilă și la o viitoare societate instabilă emoțional. (România ocupă primul loc în UE la rata mortalității infantile. Principalii factori care contribuie la această rată alarmantă, de 6,4 la mia de locuitori, sunt lipsa accesului la educație și sărăcia.)

Un important rol în depresia post-partum îl are imaginea maternității în societate. Imaginea maternității în societatea românească are tendința de a fi idealizată, atunci când copilul este dorit sau condamnată și marginalizată, atunci când copilul este născut de mame minore abuzate sexual sau de adolescente nepregătite pentru viață (România este pe locul al doilea în Uniunea europeană la numărul de mame adolescente).

În toate situațiile, maternitatea vine cu schimbări majore în viața mamelor, iar în România, din păcate, gravidele și mamele nu beneficiază de măsuri de prevenție, de diagnosticare precoce și de tratament atunci când se confruntă cu o formă de depresie. Numai în anul 2020 au născut 190.000 de mame, dintre care 110.000 au suferit de baby blues, iar 40.000 de depresie postnatală severă.

Factorii de risc determinanți în cauzalitatea depresiei postnatale identificați de cercetători sunt: lipsa sprijinului familial, statutul educațional, locuirea într-o zonă defavorizată, vârsta sub 18 ani, lipsa de cunoștințe, sarcina neplanificată, mituri și concepții greșite asociate cu sarcina,

probleme fizice sau psihice preexistente, calitatea slabă a comunicării dintre medic și mamă, precum și absența unor politici holistice, elaborate pe baza nevoilor femeilor. Aceste rezultate ale cercetărilor în domeniul depresiei postnatale demonstrează, încă o dată în plus, necesitatea conștientizării acesteia în rândul populației, cu scopul de a diminua incidența factorilor de risc și a optimiza rezultatele de sprijin a gravidelor, mamelor și bebelușilor.

Secțiunea 3 – Schimbări preconizate

Prezentul proiect de act normativ reprezintă un prim pas către educația populației privind tulburările psihice și către formarea unor comunități de sprijin pentru mamele post-partum.

Această inițiativă răspunde apelului Organizației Mondiale a Sănătății și al Uniunii Europene prin care guvernele sunt chemate la acțiune comună de prevenire a depresiei și suicidului și promovează ideea de implicare a tuturor factorilor responsabili care se pot angaja în lupta anti-depresie post-partum.

Inițiatorii propun astfel instituirea Programului „Săptămâna conștientizării depresiei post-partum” ca săptămâna de conștientizare a depresiei post-partum, perioadă ce va fi marcată în fiecare an cu o săptămână înainte de data de 1 octombrie – Ziua Europeană de combatere a depresiei (European Depression Day).

„Săptămâna de conștientizare a depresiei post-partum” vizează sprijinirea și sensibilizarea populației pentru adoptarea acelor schimbări necesare privind sănătatea mentală a gravidelor și mamelor, prin promovarea politicilor de bune practici/intervenție privind îngrijirea interdisciplinară, instruirea cu privire la factorii de risc și impact, detectarea precoce a depresiei, precum și modalități eficiente de prevenție/intervenție cum ar fi: screening-ul, programe de vizitare la domiciliu, programe de autoajutorare ghidate și diferite tipuri de terapii.

„Săptămâna de conștientizare a depresiei post-partum” reprezintă unul dintre eforturile de îmbunătățire a practicilor în jurul sănătății mintale materne, de care România are nevoie și un impuls pentru Departamentul de Sănătate Publică al statului pentru elaborarea reglementărilor și politicilor, precum și pentru asigurarea resurselor necesare în abordarea problemei depresiei post-partum.

De asemenea, ca beneficiar al programelor științifice, medicale, educaționale și sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor psihice, precizate de lege, se adaugă și grupul „mame post-partum.”

Secțiunea 4 – Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

a. Impactul social

Prezentul proiect de act normativ urmărește conștientizarea și sensibilizarea populației cu privire la sănătatea mentală maternală (depresia post-partum), pentru a o determina să se implice în sprijinirea gravidelor, mamelor și bebelușilor și pentru a forma comunități de sprijin pentru mamele post-partum.

„Săptămâna de conștientizare a depresiei post-partum” are ca scop prevenirea, identificarea și gestionarea tulburărilor de sănătate mentală perinatală/postnatală, prin organizarea unor ample campanii de educare a populației în ansamblu, de educare a persoanelor dintr-o anumită populație și de promovare a metodelor de bune practici pentru creșterea gradului de conștientizare și atenție în rândul acestora, dar și pentru determinarea comunităților de a-și construi propriile strategii de susținere.

b. Impactul asupra mediului de afaceri

Nu este cazul.

c. Impactul asupra mediului

Nu este cazul.

d. Impactul asupra drepturilor fundamentale

„Săptămâna de conștientizare a depresiei post-partum” consolidează și garantează drepturile persoanelor cu depresie postnatală, dreptul la educație a populației privind sănătatea mentală maternală, dreptul la demnitate, sănătate, la asistența medicală sau la alte servicii publice, în condiții de egalitate și nediscriminare a tuturor gravidelor, mamelor și bebelușilor.

e. Impactul macro-economic

Nu este cazul.

Note Bibliografice:

1. Gyarmati Bea, *Depresia post-partum (DPP)*, mss, Universitatea din Oradea, 2020, p.1
2. *Ibidem*
3. *Ibidem*, p.2
4. Blogul Atena Boca, fondatoarea Asociației La Primul Bebe.
<https://www.laprimulbebe.ro>
5. Almond -2011, Jain-2014, Mahmood -2016 și alții, la Gyarmati Bea, *Idem*, p.2

Inițiatori:

Senator PNL
Lucica Dina Muntean

Deputat PNL
Hatos Adrian

Senator PNL
Monica Criștița Anisie

Senator PSD
Adrian Streinu-Cercel

Senator PNL
Alina-Ștefania Gorghiu

Propunerea privind saptamana de constientizare a depresiei post-partum

Lege pentru modificarea și completarea Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 457/2002

Nr. Crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătură
1	CRISTIAN OHRITES	PNL	
2	BONEI Claudiu Felice	PNL	
3	Pauline Nicoleta	PNL	
4	Kiru Zsolt	PNL	
5	Nicolescu Căpâraș Gintin	PNL	
6	BICA Iulian Mihail	PNL	
7	BULIB SORIN	PNL	
8	JOHN RUCU	PNL	
9	POTU VLAD	PNL	
9.	BICA DĂNUȚ	PNL	
10.	GURAN VIRGIL	PNL	
11.	SCARLAT GEORGE	PNL	
11	CRISTINA IOHAN	P.N.L.	
12	MIHAIL VESTEA	PNL	
14	NEAHAI NICOLAE	PNL	
15.	Bătescu Gheorghe	PNL	
16.	POTECĂ VĂLĂCĂ	PNL	
17.	László Attila	UDMR	
18	Kovács Irina Elisabeta	UDMR	
19	TURBOS LORAND	UDMR	
20	ANTON HORĂȚIU	UDMR	
21	Cosmin Marian Poteraș	Heartbeat	
22	DARĂU AMBROZIE-IRINEU	USR PLUS	
23	Novák Gábor Zoltán	UDMR	
24	ROBERTA ALEXANDRE	PNL	
25.	MARA CALISTA	PNL	

26	Pruteasa Lu	PSD
27	Genoiu Mihai	PSD
28	IOANCHINA HARIUS	PSD
29	VLASIN SORIN	PSD
30	EUSTENIU PISTRU	PSD
31	OVIDIU FILIU	PSD
32	STOCHICE CRISTINA	PSD
33	Remonito N. Ghitom	PSD
34	MIREA SIMINICA	PSD
35	Genoiu Miclesor	PSD
36	Amico Monica	PSD
37	Fulea Laura	PSD
38	GEORGESCU LAURA	PSD
39	DANIEL ZAMFIR	PSD
40	MATIES CALIN GHE	PSD
41	SBIRNEA LILIANA	PSD
42	PURCARIN BLANCA	PSD
43	STROE FELIX	PSD
44	DENES IOAN	PSD
45	Vela Ion Marcel	PNL

46	Adrian Haba	PNL
47	Munteanu Luciana	PNL
48	Morice Cristina Anghel	PNL
49	Olteanu Bogdan	PSD
50	RADU SEBASTIAN	PSD
51	DRAGU ANA	USR